

รวมคำบรรยาย

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๗๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เล่มที่ ๑๔

บทบรรณาธิการ

คำถาม ผู้รับจ้างหลอกหลวงผู้ว่าจ้างว่า ธนาคารได้ออกหนังสือค้ำประกันมอบให้ร้านของผู้รับจ้างแล้ว เป็นเหตุให้ผู้ว่าจ้างหลงเชื่อ ตกลงทำสัญญาจ้างให้ทำความสะอาดอาคารโรงพยาบาลและผู้รับจ้างได้เข้าทำความสะอาดและรับเงินค่าจ้างทำความสะอาดงวดแรกไปแล้ว ต่อมาผู้ว่าจ้างตรวจพบว่าธนาคารไม่ได้ออกหนังสือค้ำประกันให้แก่ร้านของผู้รับจ้างจึงบอกเลิกสัญญา ดังนี้ จะเป็นความผิดฐานฉ้อโกงหรือไม่และผู้ว่าจ้างจะเรียกเอาเงินค่าจ้างคืนจากผู้รับจ้าง ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๔๐๔/๒๕๖๐

ตามระเบียบการทำสัญญาจ้างทำความสะอาดโรงพยาบาล ข. ผู้รับจ้างจะต้องมีหนังสือค้ำประกันของธนาคารมายื่นให้ผู้ว่าจ้างเพื่อเป็นการค้ำประกันในกรณีที่ผู้รับจ้างก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ หรือต้องชำระค่าปรับ หรือค่าใช้จ่ายใด ๆ หรือผู้รับจ้างมิได้ปฏิบัติตามภาระหน้าที่ใด ๆ ที่กำหนดในสัญญาจ้าง หากผู้รับจ้างคนใดไม่มีหนังสือค้ำประกันของธนาคารมาแสดง ก็ไม่อาจทำสัญญาจ้างผู้รับจ้างคนดังกล่าวได้ การที่จำเลยทั้งสองประสงค์จะให้ร้านของจำเลยทั้งสองได้รับงานจ้างทำความสะอาดโรงพยาบาล ข. จึงหลอกหลวงนำหนังสือค้ำประกันของธนาคาร ก. ที่ว่า ธนาคารยอมผูกพันตนโดยไม่มีเงื่อนไขที่จะค้ำประกันชนิดเพิกถอนไม่ได้ เช่นเดียวกับลูกหนี้ชั้นต้นในการชำระเงินให้ตามสิทธิเรียกร้องของโรงพยาบาล ข. ผู้ว่าจ้างในกรณีที่ร้านของจำเลยทั้งสองผู้รับจ้างก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ หรือต้องชำระค่าปรับหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ หรือร้านของจำเลยทั้งสองผู้รับจ้างมิได้ปฏิบัติตามภาระหน้าที่ใด ๆ ที่กำหนดในสัญญาจ้างมาแสดงแต่ความจริง แล้วธนาคารมิได้ออกหนังสือค้ำประกันดังกล่าวให้แก่จำเลยทั้งสอง การหลอกหลวงดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับร้านของจำเลยทั้งสอง เพราะหากร้านของจำเลยทั้งสองไม่มีหนังสือค้ำประกันของธนาคาร ผู้เสียหายย่อมไม่ทำสัญญาจ้างร้านของจำเลยทั้งสอง การหลอกหลวงดังกล่าวจึงเป็นการกระทำโดยทุจริต และการหลอกหลวงโดยทุจริตดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้เสียหายหลงเชื่อตกลงทำสัญญาจ้างร้านของจำเลยทั้งสองทำความสะอาดโรงพยาบาล ข. จึงเป็นการก่อให้เกิดสิทธิแก่จำเลยทั้งสองในการที่จะเข้าทำความสะอาดโรงพยาบาล ข. อันเป็นการหลอกหลวง โดยทุจริตให้ผู้เสียหายเข้าทำสัญญาจ้างอันเป็นเอกสารสิทธิ เมื่อการหลอกหลวงโดยทุจริตเป็นเหตุให้ผู้เสียหายหลงเชื่อตกลงทำสัญญาจ้างร้านของจำเลยทั้งสองทำความสะอาดกับโรงพยาบาล ข. โรงพยาบาล ข. จึงให้สิทธิจำเลยทั้งสองเข้ารับงานอันเป็น

ผลให้จำเลยทั้งสองมีโอกาสเข้าทำความสะอาดโรงพยาบาล ข. และได้ทรัพย์สินเป็นเงินค่าจ้างจากการทำงาน ๑๐๘,๐๐๐ บาท จึงถือได้ว่าจำเลยทั้งสองกระทำความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงแล้ว แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ว่าภายหลังทำสัญญาจำเลยทั้งสองเข้าทำความสะอาดโรงพยาบาล ข. จริง โรงพยาบาล ข. จึงตรวจรับงานและอนุมัติค่าจ้างงวดแรกให้แก่ร้านของจำเลยทั้งสอง ๑๐๘,๐๐๐ บาท แต่การเข้าทำงานดังกล่าวก็เนื่องมาจากจำเลยทั้งสองโดยทุจริตหลอกลวงผู้เสียหายจนผู้เสียหายหลงเชื่อทำสัญญาจ้างร้านของจำเลยทั้งสองทำความสะอาดโรงพยาบาล ข. ดังนั้น การที่จำเลยทั้งสองเข้าทำความสะอาดโรงพยาบาล ข. จริงก็ไม่ใช่เหตุให้การกระทำความผิดอาญาของจำเลยทั้งสองที่เกิดขึ้นแล้วกลับกลายเป็นความผิด การกระทำของจำเลยทั้งสอง จึงเป็นความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงตามฟ้องแล้ว

จำเลยทั้งสองโดยทุจริตหลอกลวงผู้เสียหายว่า ธนาคาร ก. ได้ออกหนังสือค้ำประกันให้ร้านของจำเลยทั้งสอง แต่ความจริงแล้วธนาคารมิได้ออกหนังสือค้ำประกันดังกล่าวให้แก่ร้านของจำเลยทั้งสอง โดยการหลอกลวงดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้เสียหายหลงเชื่อตกลงทำสัญญาจ้างร้านของจำเลยทั้งสองให้ทำความสะอาดอาคารโรงพยาบาล ข. หากจำเลยทั้งสองไม่มีหนังสือค้ำประกันจากธนาคาร ผู้เสียหายจะไม่เข้าทำสัญญาจ้างกับจำเลยทั้งสอง กรณีจึงถือได้ว่านิติกรรมสัญญาจ้างระหว่างผู้เสียหายกับจำเลยทั้งสองเกิดจากกลฉ้อฉลถึงขนาด สัญญาจ้างดังกล่าวจึงเป็นโมฆียะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๙ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง เมื่อผู้เสียหายบอกเลิกสัญญาอันเป็นการบอกล้างโมฆียะกรรม ทำให้สัญญาจ้างตกเป็นโมฆะตั้งแต่วันทำสัญญา ผู้เสียหายและจำเลยทั้งสองจึงต้องกลับคืนสู่ฐานะเดิมตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง แม้การที่จะให้ จำเลยทั้งสองคืนเงินค่าจ้างทำความสะอาดแก่ผู้เสียหายไม่เป็นการพ้นวิสัย แต่การงานที่จำเลยทั้งสองทำให้ผู้เสียหายไปแล้วซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้เสียหาย และผู้เสียหายยอมรับเอาการงานของจำเลยทั้งสองแล้วตามหนังสือขออนุมัติเบิกจ่ายเงิน ผู้เสียหายก็ต้องกลับคืนไปยังฐานะเดิมด้วยเช่นกันตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง เมื่อการที่จะให้การงานที่ทำไปแล้วกลับคืนยังฐานะเดิมเป็นการพ้นวิสัย ผู้เสียหายจึงต้องใช้ค่าเสียหายที่สมควรแก่หน้าที่การงานให้จำเลยทั้งสอง โดยถือว่าค่าจ้างตามฟ้องที่จำเลยทั้งสองได้รับไปแล้วเป็นค่าเสียหายจำนวนนั้น ผู้เสียหายจึงไม่มีสิทธิเรียกร้องเอาเงินดังกล่าวคืนจากจำเลยทั้งสองอีก

คำถาม ภริยาปลอมลายมือชื่อผู้อื่นส่งจ่ายเช็คไปเบิกเงินธนาคาร แล้วนำเงินที่ได้มาซื้อทรัพย์สินหรือฝากไว้ในธนาคารระบุชื่อสามีและภริยาเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยสามีไม่มีส่วนร่วมรู้เห็นในการกระทำด้วย ดังนี้ จะถือว่าเป็นหนี้ร่วมระหว่างสามีภริยาหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๑๓๗/๒๕๕๔

หนี้ที่จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบโจทก์เป็นมูลหนี้ละเมิดที่จำเลยที่ ๑ กระทำขึ้นแต่ฝ่ายเดียวเป็นการเฉพาะตัว โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๒ ได้มีส่วนร่วมรู้เห็นในการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ ต่อโจทก์ และมูลหนี้ละเมิดไม่อาจให้สัตยาบันได้ ดังนั้น แม้จำเลยที่ ๑ จะนำเงินที่ได้จากการทำละเมิดต่อโจทก์มาซื้อทรัพย์สินหรือฝากไว้ในธนาคารระบุชื่อจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เป็นเจ้าของร่วมกัน ก็มีใ้หนี้ร่วมตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๙๐ จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นสามีจำเลยที่ ๑ ไม่ต้องรวมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดชอบโจทก์

คำถาม ลูกหนี้ตามคำพิพากษาสละมรดกโดยไม่มีทรัพย์สินอื่นที่เจ้านี้ตามคำพิพากษาจะบังคับชำระหนี้ได้ เจ้านี้ตามคำพิพากษาจะฟ้องขอให้เพิกถอนการสละมรดกได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๐๘๑๐/๒๕๕๔

ส. สละมรดกที่ดินให้แก่จำเลยที่ ๒ โดยเสนหา เมื่อ ส. สละมรดกในขณะที่เป็นลูกหนี้โจทก์ตามคำพิพากษาโดย ส. ไม่มีทรัพย์สินอื่นที่โจทก์จะบังคับคดีได้ จึงเป็นการสละมรดกโดยรู้อยู่ว่าจะทำให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้านี้เสียเปรียบ กรณีมีเหตุเพิกถอนนิติกรรมสละมรดกที่ดินในส่วนของ ส.

โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนการสละมรดกที่ดินระหว่าง ส. กับจำเลยที่ ๒ อันหมายถึงขอให้เพิกถอนการสละมรดกที่ดินเฉพาะส่วนของ ส. โดยอ้างว่า ส. สละมรดกที่ดินโดยรู้อยู่ว่าการทำเช่นนั้นจะทำให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้านี้ของตนเสียเปรียบ การกระทำของ ส. จึงเป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ เมื่อ ส. ถึงแก่ความตาย โดยมีจำเลยที่ ๑ เป็นทายาทโดยธรรมคนหนึ่ง โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๑ ในฐานะทายาทโดยธรรม ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๗๓๗

คำถาม การได้มาซึ่งสิทธิเหนือพื้นดินไม่ได้จดทะเบียนการได้มากับพนักงานเจ้าหน้าที่จะอ้างสิทธิเหนือพื้นดินดังกล่าวมาบังคับเอาแก่บุคคลภายนอกซึ่งซื้อที่ดินมาโดยรู้ว่าเจ้าของที่ดินเดิมได้ก่อให้เกิดสิทธิเหนือพื้นดินไว้ ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๗๒๑๐/๒๕๖๐

เดิมที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ ๓๘๑๗๔ เป็นของ ม. โดย ม. ยินยอมให้จำเลยที่ ๑ ซึ่งขณะนั้นมีสถานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลรัฐฎีกาดำเนินการก่อสร้างท่อประปา

วางระบายน้ำและสายไฟฟ้าในที่ดินพิพาท ต่อมา ม. ถึงแก่ความตาย ที่ดินพิพาทเป็นมรดก
ได้แก่ บ. ซึ่งเป็นทายาท บ. ขายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ ต่อมาโจทก์บอกกล่าวให้จำเลยที่ ๑
รื้อถอนเสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า ตลอดจนท่อประปาและท่อระบายน้ำทั้งที่จำเลยที่ ๑ ก่อสร้างไว้
ออกไปจากที่ดินพิพาท แต่จำเลยที่ ๑ เพิกเฉย

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องขอให้บังคับจำเลยที่ ๑ รื้อถอน
เสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า ท่อประปาและท่อระบายน้ำทั้งที่อยู่ในที่ดินพิพาทได้หรือไม่

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า สิทธิในการก่อสร้างและติดตั้งเสาไฟฟ้า สายไฟฟ้าตลอดจน
วางท่อประปาและท่อระบายน้ำทั้งของจำเลยที่ ๑ ในที่ดินพิพาทซึ่งเป็นของผู้อื่นมีลักษณะเป็น
สิทธิเหนือพื้นดินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์และเป็นทรัพย์สินที่ก่อตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๒๙๘
และมาตรา ๑๔๑๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดย ม. เจ้าของที่ดินพิพาทในขณะนั้น
เป็นผู้ก่อให้เกิดสิทธิเหนือพื้นดินแก่จำเลยที่ ๑ ตามบันทึกข้อความอันเป็นนิติกรรมการได้มา
ซึ่งทรัพย์สินดังกล่าวของจำเลยที่ ๑ ที่ไม่บริบูรณ์แล้วแต่จะได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียน
การได้มากับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามนัยมาตรา ๑๒๙๙ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ ซึ่งมีความหมายว่า สิทธิของผู้ทรงสิทธิไม่บริบูรณ์ในฐานะเป็นทรัพย์สินที่ตกติด
ไปกับตัวทรัพย์สินหรือที่ดินโดยผลของกฎหมายไม่ว่าผู้ใดจะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินต้องยอมรับ
สิทธิเหนือพื้นดินอันเป็นคุณแก่ผู้ทรงสิทธิที่มีอยู่เหนือที่ดินแปลงนั้น เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า
การได้มาซึ่งสิทธิเหนือพื้นดินของจำเลยที่ ๑ ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
การได้มาซึ่งสิทธิเหนือพื้นดินของจำเลยที่ ๑ จึงไม่บริบูรณ์ในฐานะเป็นทรัพย์สิน
จำเลยที่ ๑ จึงไม่อาจอ้างสิทธิเหนือพื้นดินตามนิติกรรมที่ทำไว้กับ ม. เจ้าของที่ดินพิพาทเดิม
ซึ่งเป็นเพียงบุคคลสิทธิมาบังคับเอาแก่โจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้ ไม่ว่าโจทก์จะซื้อที่ดิน
พิพาทมาโดยรู้ว่าเจ้าของที่ดินพิพาทเดิมได้ก่อให้เกิดสิทธิเหนือพื้นดินไว้หรือไม่ นิติกรรม
ที่ก่อให้เกิดสิทธิเหนือพื้นดินแก่จำเลยที่ ๑ ตามบันทึกข้อความย่อมไม่ผูกพันโจทก์ เมื่อโจทก์
บอกกล่าวให้จำเลยที่ ๑ รื้อถอนเสาไฟฟ้า สายไฟฟ้าตลอดจนท่อประปาและท่อระบายน้ำทั้ง
อันเป็นการใช้สิทธิในฐานะเจ้าของที่ดินพิพาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา
๑๓๓๖ โดยชอบแล้ว จำเลยที่ ๑ เพิกเฉย โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องขับไล่ขอให้บังคับจำเลยที่ ๑
รื้อถอน ทรัพย์สินดังกล่าวออกไปจากที่ดินพิพาทได้

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์

บรรณาธิการ